

djeca, budu jednako važni sudionici liturgijskih slavlja. Ako je suditi po radosnim dječjim licima i upravo ljupkim poklicima u sv. misi, onda zaista treba podržavati ovakve susrete, kojima je središte Euharistija.

Čitavu sv. misu i dio kasnijeg programa snimala je ekipa "Jednodušja", emisije za vjernike koju svakog četvrtka emitira TV Sarajevo te smo već idućeg četvrtka mogli vidjeti na malim ekranima nekoliko kadrova s ovog susreta.

s. Nada A.

(Pretiskano iz lista "ZAJEDNIŠTVO")

DVA KONCERTA DUHOVNE GLAZBE U KATEDRALI

U banjalučkoj katedrali priređena su u toku ljeta dva koncerta duhovne glazbe.

Prvi je bio 6. lipnja 1991. u organizaciji muzičko-scenske agencije "Arion" iz Banje Luke. Nastupili su Vice Vukov uz klavirsku pratnju njegova sina *Emila*, te banjalučki mješoviti pjevački zbor "Pelagić" s dirigentom g. Muharemom *Insanićem* i orguljskom pratnjom s. Damjane *Kovačević*. Koncert je pobudio toliko zanimanje Banjalučana da je prostrana katedrala bila gotovo pretijesna. Izvedena su djela Mozarta, Bacha, Mokranjca, Bortnjanskog, Hatzea, itd. Izvođači su ispraćeni srdačnim pljeskom prisutne publike.

Četrdesetak dana kasnije, 14. srpnja, doživjela je banjalučka publika svečani koncert katedralnog zbora uoči blagdana zaštitnika biskupije sv. Bonaventure. Povod je osim samog patrona bila i posveta novoga katedralnog zvonika s pet zvona i tri sata, na sam blagdan. Bio je to prebogati koncert s pune 23 točke s djelima Bacha, Mozarta, Händela, Schulzea, Dvoraka, Bartoluccija, Lottija, Galetića, Zajca, Martinjaka i drugih autora. Suvremeni zagrebački glazbenik Miroslav *Martinjak* skladao je specijalno za ovu priliku skladbu "Čuj prošnje naroda svog" na tekst s. Vesne *Abramović*, te joj je to bila praižvedba.

Izvođači su bili katedralni mješoviti i ženski zbor pod ravnanjem s. Damjane *Kovačević*, zatim *Oktet* sestara Klanjateljica Krvi Kristove uz voditeljicu s. Imeldu *Dolibašić*, te – prvi put nakon obnove – nedavno obnovljeno Hrvatsko pjevačko društvo "Nada" iz Banje Luke s dirigentom g. Krešimirom *Valićem*. Za orguljama su bile ss. Imelda *Dolibašić* i Domagoja *Ljubičić*, mlade umjetnice Sandra *Tadić* iz Zagreba i Maja *Tripalo* iz Banje Luke te također domaća mlada flautistica Ivana *Petričević*. Kao solisti nastupili su s. Virginija *Kolić*, sopran i s. Slavica *Tomčić*, alt. Budući da je predviđeni bariton Romano *Tripalo* iznenada pozvan na vojnu vježbu, njegovu je solističku točku "Suscipe Domine" – na veliko oduševljenje prisutnih – izveo banjalučki biskup mons. dr. Franjo *Komarica*. Koncertu su pribivali nadbiskup i metropolit Vrhbosanski mons. Vinko *Puljić* i biskup mostarski mons. Pavao *Žanić* uz druge ugledne goste iz zemlje i inozemstva.

Anto ORLOVAC

GLAZBENI DOGAĐAJI

ZAGREBAČKO GLAZBENO LJETO 1991.

U hvalevrijednom angažiranju i organizaciji KONCERTNE DIREKCIJE ZAGREB, Zagrebačko glazbeno ljeto 1991. godine je unatoč teškim ratnim vremenima realizirano slijedom koncerta u atriju muzejskog prostora na Jezuitskom trgu, zagrebačkoj katedrali i u crkvi Sv. Marka na gornjem gradu.

Na svečanom otvorenju 27. lipnja koncertno je izvedena romantična povijesna opera Ivana pl. Zajca *Mislav*, pod ravnanjem maestra Mira Belamarića uz učešće Zagrebačkih simfoničara, Zbora HRTV, i dječjeg zbora "Zvezdice". Od glazbenih ansambala koji su bili zacrtani u programu čuli smo: *Zagrebačku filharmoniju* pod ravnanjem Lutz *Herbiga* i *Williama de Vana*, solistu na glasoviru (Čajkovski, Prokofjev, Šostakovič); *Zagrebačke soliste* s izvrsnom violinisticom Tamarom *Smirnov-Šajfar* (Sorkočević, Mozart, Vivaldi); *Komorni orkestar latvijske filharmonije* pod ravnanjem Tovija *Livšica* (Mozart, Ivo Josipović, Bartok, Vasks, Britten); *Zagrebački trio "Orlando"*, a vidjeli smo i exhibition *Studija za suvremeni ples* iz Zagreba (ambijentalna plesna predstava inspirirana likovnim tehnikama i formama, koju je dramaturški osmislila i režirala Nana *Šojlev*). *Slovenska filharmonija*, Dešpalj cello quartet, *Zbor mladih Kyoto*, *The New York kammermusiker*, *Concilium musicum* iz Beča i *The Britten quartet* s flautisticom Irenom *Grafenauer* nisu nastupali.

Programom zacrtani recitali odvijali su se često s izmjenama izvođača, ili su bili otkazani. Između solista, koje smo čuli, treba svakako istaći maestralnu interpretaciju violiniste SERGEJA ŠTADLERA, koji je s Kyoto Hashimoto (glasovir) izvodio sonate L. v. Beethovena, J. Brahmsa i C. Francka, kao i briljantnog violinčelistu DAVIDA GRIGORIANA uz glasovir Lj. Lisovaje-Grigorian (sonate Valentina, Schuberta i R. Straussa). Nastupi pijanista Rudolfa *Kehrera*, Michela *Campanella*, Dang *Thai Sona* i drugih bili su otkazani a koncert orguljašice Ljerke *Očić-Turkulin* nije mogao biti realiziran zbog opasnosti od zračnog napada na Zagreb.

Na orguljaškim recitalima u zagrebačkoj katedrali čuli smo Huberta *Berganta* (A. Gabrieli, G. Böhm, J. S. Bach, B. Marcello, J. G. Albrechtsberger, J. M. Lemens, F. C. Dubois, L. Boslet i dr.); Andriju *Galuna* (C. Franck, J. Brahms, J. S. Bach, D. Buxtehude, J. Allain i dr.); Giandomenico *Piermarinia* s virtuosnom interpretacijom skladbi J. S. Bacha, W. A. Mozarta, P. Viernea i C. Petralia; izvrsnog Davida Pizarra (G. F. Händel, T. Albinoni, P. Naumann, F. Pintarić, Coke-Jephcott i dr.); internacionalnog majstora JANOSA *SEBESTYENA* s nezaboravnim interpretacijama W. A. Mozarta, F. Liszta, E. Bossia, Z. Kodalya, Cl. Debissya i dr.); Andrea *Mancinatia*, Françoisa *Houtarta* te zagrebačke orguljaše: perspektivnog Maria *Penzara* (Buxtehude, Bach, Reger); Hrvojku *Mihanović-Salopek* i izvrsnu HVAL-IMIRU BLEDŠNAJDER (Franck, Dupré, Langlais, Njirić, Lučić, Kloubčar).

U kontekstu ovoljetnih glazbenih događaja istaknulo je nastupe vokalnih solista zagrebačkog HNK te proslavljenog KRUNOSLAVA CIGOJA na koncertima upriličenim u humanitarne svrhe u crkvi Sv. Marka i na Trgu bana Jelačića; recital

renomirane mezzosopranistice RAHILKE BURZEVSKE u crkvi Sv. Križa u Novom Zagrebu s rijetkim odabirom djela iz hrvatske glazbene baštine, kao i izvrsne koncerte glazbenika iz Beča u zagrebačkoj katedrali i evangelističkoj crkvi u organizaciji AUSTRIJSKOG KULTURNOG INSTITUTA.

Miloš LALOŠEVIĆ

ORATORIJ "Šimun Cirenac" Š. MAROVIĆA NA SPLITSKOM LJETU

Velike sklonosti splitskih kapelnika prema vokalno-instrumentalnim formama očituju se i u stvaralaštvu suvremenog skladatelja Šime Marovića.

Marović je skladao "Šimuna Cirenca" u obliku oratorija, ali na jedan poseban, netipičan način. On, naime, nije htio stvoriti djelo epskih dimenzija, koje bi zahtijevalo golemi izvođački aparat. U trenutku stvaranja on je predviđao da će djelo biti izvedeno u stolnoj crkvi, najkasnije u vrijeme proslave blagdana sv. Dujma. To je istovremeno značilo da se velikim dijelom morao oslanjati na vlastite snage, odnosno na mješoviti zbor kojim upravlja i koji je stekao određena iskustva u interpretaciji skladbi svog aktualnog kapelnika. A to je prvenstveno polifonijska linearnost utemeljena na modalnim ljestvicama, koja je djelovanjem Marovića ponovno oživljena u ovoj crkvi sa zaostatom možda više od tri stoljeća. Za tako pripremanu prazničku ovoga djela manje su važni solisti i oratorijski sastav (a2) kakav se za ovu priliku mogao sastaviti od profesionalnih glazbenika koji uspješno djeluju u ovoj sredini.

Polazeći od posebnosti Marovićevog glazbenog jezika jasno je i to što njegovoj umjetničkoj naravi ne odgovara konvencionalna oratorijska formula. Njegova melodijska invencija je lapidarna, a kada se proširuje redovito teži asimetriji. Upravo zbog toga on nastoji svoje zamisli udaljiti od konvencionalnih simetričnih formula, čestih ponavljanja ili suviše retorike, koji najčešće vode prema uobličavanju oratorija na principu nizanjanja zatvorenih glazbenih brojeva. Marović dakle svoj oratorij "Šimun Cirenac" ostavlja formalno otvorenim, osim u trijumfalnom finalu, koji počiva na jublaciji "Aleluja" uobličenoj na način fuge s duplom ekspozicijom. Posebnost ovoga stavka čini gregorijanski koralni uskršni motiv "aleluja", zatim svojevrsna mutacija kod koje se molško konstruirana melodijska građa koju intoniraju tri solista prenosi u susjedno dursko ozračje.

Za Marovića bi se moglo kazati da je pravi "cecilijanac", mada je ovaj pokret kod nas davno utihnuo. On polazi od literarno-religioznog predloška kojemu nastoji dati ono značenje koje bi pobudilo ne samo kod njega samoga, nego i onoga kojemu pripočava, religijsko uzbuđenje. U "Šimunu Cirencu" ta religijska osjetljivost očituje se na više razina. Onaj upadljivi, izazovni moment koji dakako slijedi dramaturgiju predloška očituje se kroz simbolično, ali i iznijansirano korištenje već spomenutog uskršnog motiva, ali i citat splitskog pučkog napjeva "Puče moj". U prvom nastupu taj napjev prodire iz gustih slojeva razjarene zborne mase koja viče "Propni, raspni ga..."

Međutim, upravo ta konfliktna retorika omogućava da postupno, ali sve učestalije javljanje prepoznatljivog motiva "Puče moj" doživimo kao svojevrsnu anticipaciju, punog i produhovljenog

četveroglasnog suzvučja cijelog napjeva, kojeg u profinjenim nijansama podržavaju guslači.

Ne treba u ovom oratoriju tražiti suvišnih kliktaja ili patetičnih stanja, jer su ona strana prirodi skladatelja. Ako i nije Kristu posvećen naslov ovog djela, što podrazumijeva i središnju ulogu. On je ipak temelj iz kojeg izniče i kojemu stremljenje ovaj oratorij. Može izgledati pomalo konvencionalna dispozicija Kristove basove dionice, no ona je jedino i moguća i opravdavajuća kroz postupke glazbenog uobličavanja. Krist je slojevito prikazan u veličini svoje ljubavi i patnje melodijskim plohami koje to jasno naglašavaju uzdižući se prema visinama koje su uvijek otvorene. Dakako, Marović znalački ocrtava njegove patnje doziranim kromatskim pomacima, ali i uskršnuće i ponovni susret s Cirencom eteričnom blagošću kantilacije.

Stupnjevita raspoloženja Šimuna Cirenca data su u gradativnim pomacima. Posebno su dirljivi prizori Cirenčeva susreta s Kristom, kojima je u prvom dijelu prethodni uzbuđujući četveroglasni zborni nastup upotpunjen tutti orkestrom (himna imenu).

Međutim, široka raspjevanost gotovo koralne objektivnosti slijedi u zaključnom susretu Krista i Šimuna u kojoj sve misli zaokuplja Ljubav. Ona uostalom dobiva apoteozno značenje u blagom fugatu ozarenog zbora.

Dionica historika dodijeljena je sopranskoj dionici, koja tumači događaje ponekad u parlandu, a češće uzbuđljivim pomacima u skladu s dramaturgijom predloška. Uloga orkestra nedvojbeno je složena, jer se nikada ne svodi na bezličnu pratnju. Orkestar naime živopisno ocrtava, ponegdje kao u uvertiri ili međuigramima, anticipira slojevita događanja i osnovna raspoloženja. Dakako, u ovom oratoriju manje frazeološke replike, na njih se nećemo osvrnati.

Marović je dakle težio konciznosti, a ne epskoj širini, zbog čega ovo djelo stoji na granici između minijaturnog oratorija i kantate-oratorija. Čini nam se da je skladatelj želio krajnje ekonomično iskoristiti finu motivičku građu, te ju je na najbolji mogući način u različitim varijacionim i imitativnim postupcima raspodijelio. Posebno veseli ta racionalnost, ali i maštoviti dinamizam koji je dosljedno proveden na svim planovima. Čini se da nećemo pogriješiti ako do određene mjere približimo ovaj oratorij (na idejnom planu), njegovim povijesnim uzorcima, koji izmiču iz istoimenih oblika Giacomina Carissimija. Naime, religiozna ugođenost, jasna poruka i fina konciznost odlike su ovog djela. Istina, zbog hrvatskog literarnog predloška ovome djelu bi pristajao naziv tzv. "oratorio volgare".

Da bi se shvatio Marovićev harmonijski jezik, potrebno je još jednom osvrnuti se na modalni sustav kojim se on služi. Naime, ne smije se shvatiti da Marović nastoji oživjeti modalitet u njegovom povijesnom značenju. On naime doživljava ove ljestvične nizove kao dio glazbene baštine ovoga podneblja, na kojoj se temelji ne mali broj pučkih crkvenih napjeva. Dakle, tako shvaćena modalnost otvara nove vidike i mogućnosti daljnjeg djelovanja. Uostalom, na toj podlozi i počiva neobično bogat, prepun kolorizma i ekspresivnosti Marovićev harmonijski jezik, što predstavlja novinu i osvježenje u našem suvremenom glazbenom stvaralaštvu. Njega svakako potpomaže i bogata orkestarska paleta, koja u ovome djelu jasno ocrtava osnovni ambijent, ali i ostvaruje dramaturšku ulogu u razobličanju dramatskog kompleksa ove koncizne oratorijske forme.